

Daiga Jamonte, Bc.hist. Latvijas Universitātes Muzeja krājuma glabātāja

***Picea jezoensis* (Sieb. et Zucc.) čiekuri**

Ziemassvētku laikā vairāk kā parasti cilvēki iedomājas par eglēm. LU Muzeja Botānikas un mikoloģijas kolekcijas čiekuru ekspozīcijā ir apskatāmi 12 dažādu egļu sugu čiekuri no visas pasaules. Šī kolekcija ir veidojusies 20. gadsimta garumā, bet pēdējos tās eksponātus esam saņēmuši vēl šogad. Kolekciju veido vairāku botāniķu vākums gan Latvijā, gan citās zemēs, tā papildināta arī ar LU Botāniskajā dārzā ievāktajiem čiekuriem.

Čiekuru ekspozīcija LU Muzeja Botānikas un mikoloģijas kolekcijā. Foto: Sarmīte Livdāne

Egle ir liels vai vidēji liels mūžzaļš skujkoks ar taisnu stumbru, konusa formas vainagu un plašu, seklu sakņu sistēmu. Tā aug ziemeļu puslodē, pasaulē ir aptuveni 50 egļu ģints sugas, Latvijā savvaļā tikai viena – parastā egle (*Picea abies*).

LU simtgades atklājumam ir izvēlēta hokaido jeb ajānu egles *Picea jezoensis* (Sieb. et Zucc.) čiekuri, kas aug **Tālajos Austrumos** – Amūras apgabalā, galvenokārt upju ielejās, Habarovskas apgabala ziemeļu daļā, Sahalīnā, Kuriļu salās, Kamčatkas centrālajā daļā, Mandžūrijā, Ziemeļkorejā, Japānā Hokaido salā un citviet, bet ne vairāk kā 400 km attālumā no Klusā okeāna.

Picea jezoensis čiekuri un zariņš LU Muzeja Botānikas un mikoloģijas kolekcijā. Foto: Sarmīte Livdāne

1890. gados **hokaido egli** sāka audzēt arī Latvijā, pirmās tika iestādītas **Skrīveru dendroloģiskajā parkā**, bet šobrīd tās aug arī **Nacionālajā Botāniskajā dārzā** Salaspilī un dendroloģiskajā parkā “**Vāgneris**” Tukuma novadā. Neskatoties uz to, ka šī austrumu egle ir ļoti dekoratīva, tās 1 – 2 cm garās skujuas no apakšpuses ir zilgani baltas, bet no virspuses – tumši zaļas, spīdīgas ar smailu galu, bet salīdzinoši nelielais čiekurs – čaugans, Latvijā hokaido jeb ajānu egle tiek audzēts maz, jo tā agri zied, līdz ar to bieži cieš no pavasara salnām.

Dzimtenē hokaido egles mūža ilgums ir 300 gadu un vairāk. Austrumos egles koksni plaši izmanto celulozes rūpniecībā, bet sugu pasargā tas, ka šīs egles aug grūti pieejamās vietās. Vēl šīs egles koksni sava tradicionālā mūzikas instrumenta **tonkori** izgatavošanai izmanto aini, tā ir etniska grupa kas šobrīd dzīvo vairs tikai Hokaido, bet agrāk arī - **Sahalīnā un Kuriļu salās, Kamčatkas pussalā**. Bez tam šis koks, kas labvēlīgos apstākļos izaug 50 – 60 m augstumā, ir iecienīts Japānas tradicionālās bonsai kociņu audzēšanas mākslā, jo sevišķi audzēšanas stilā *neurnari* jeb “stāvošie karavīri”. Japāņi tic, ka šis koks nes laimi.

Lai laimīgs visiem Jaunais gads!

Vairāk par bonsai:

[The Omiya Bonsai Art Museum, Saitama](#)

[Искусство и техника Бонсай](#)